

Bologna-asiantuntijaryhmän kokous

Tiistai 24.3.2009 klo 12.30-15.30

CIMO, Hakaniemenranta 6, kokoushuone Tukholma

Läsnä: Sakari Ahola, Riitta Hakulinen, Maija Airas-Hyödynmaa, Maija Innola, Henna Juusola, Juuso Leivonen, Sofia Lähdeniemi (siht.) Heikki Pekkarinen, Birgitta Vuorinen (pj)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.35

2. Leuvenin ministerikokouksen valmistelut

Käytiin Leuvenin kokousta ja läpi viimeisintä luonnosta (19/03/2009) Bologna-ministerikokouksen (28.-29.4.2009) kommunikaksi.

Ministerikokouksen yhteydessä järjestetään Policy Forum, johon osallistuvat prosessiin kuulumattomat maat. Kokouksesta on näin ollen tulossa suuri. Suomen delegaatioon kuuluvat ministeri, 1 BFUGin jäsen, SAMOKin vpj sekä rehtorit Varantola ja Laakso-Manninen. Ministerikokousta edeltää Bologna-seurantaryhmän kokous 27.4.

Ohessa huomioita ja keskustelua luonnoksesta:

Bologna-maiden kesken vallitsee yksimielisyys siitä, että prosessin fokus on jatkossakin alkuperäisten tavoitteiden saavuttamisessa. Jatkossa ministerikokouksia pyritään pitämään 3 vuoden välein. Ns. nousevia teemoja ovat sosiaalinen ulottuvuus ja liikkuvuus. Ristiriidat koskevat artikloja 19-20 (mapping, läpinäkyvyys, ranking-kysymykset)

Sosiaalinen ulottuvuus (kohta II/9)

- Sosiaalinen ulottuvuus on luonnoksessa nostettu esiin merkittävällä tavalla ja Suomessakin olisi hyvä pohtia, millaisin toimenpitein luonnoksessa esiin nostettuihin asioihin voidaan tarttua.
- Sosiaaliseen ulottuvuuteen viittaava kohta voisi olla muotoilultaan konkreettisempikin, mutta ylipäättään on positiivista että luonnoksessa on huomioitu ryhmät, jotka eivät vielä ole korkeakoulutuksen parissa.

Liikkuvuudelle asetetut tavoitteet (kohta II/16)

- EU:n ulkopuolisten opiskelijoiden osuuden nostaminen 20% EHEAn alueella vuoteen 2020 mennessä ei tunnu ylitsepääsemättömältä tavoitteelta, mutta määrällisten tavoitteiden toteutumien seuranta saattaa olla haasteellista.
- Toisen tavoiteluvun (20% valmistuneista liikkuvuusjakso opinnoissaan vuonna 2020) saavuttamisen ei pitäisi tuottaa Suomen osalta vaikeuksia, sillä meillä opiskelijaliikkuvuudessa on tavoitettu jo pari vuotta sitten 19% liikkuvuus-osuus valmistuneista. Yhteistohtoritutkintojen osalta on sen sijaan kansallisesti vielä paljon tehtävää.
- Määrällisten tavoitteiden ohella myös laatuun liittyvät näkökohdat ovat opiskelijaliikkuvuudessa tärkeitä ja tulisi huolehtia siitä, ettei määrällinen kasvu tapahdu laadun kustannuksella.

Rahoitus (kohta II/21)

- Kohdan 21 viittaukset korkeakoulutuksen rahoitukseen on herättänyt paljon kysymyksiä eri maissa.
- Onko kommunikoida oikea foorumi rahoituskysymysten esiin nostamiselle, sillä rahoituksesta puhuttaessa keskustelu etenee helposti esim. tutkimuksen kaupallistamiseen yms. teemoihin, joiden suhteen on vaikea löytää konsensusta.

Shortcycle-tutkinnot (kohta I/6)

- "Short cycle -tutkinnot" ovat korkeakoulutasoisia, usein parivuotisia opintoja, jotka jäävät alle kandidatonin. Bergenissä nämä niin kutsutut lyhyttutkinnot tunnustettiin. OPM on ehdottanut, että kehittämiseen viittaava kohta poistettaisiin, koska se on muotoilultaan kovin epämääräinen.
- Voisi pohtia, onko Suomessa käyttömahdollisuuksia short cycle -tyyppiselle koulutukselle?
- Suomessa short cycle tyyppistä mallia on haikailtu erityisesti tekniikan alalla.
- Itä-Suomen yliopistossa on tälläkin hetkellä lyhyttutkintomalli lääketieteessä, jossa lääkärin perustutkinnon suorittaminen noudattaa 2+4 -mallia.
- Kohdan 11. sisällä, osana elinikäisen oppimisen kaarta lyhyttutkinnot voisivat toimiakin, mutta kolmiportaiseen tutkintorakenteeseen niitä on vaikea sovittaa.
- Olisi hyvä, etteivät syklit olisi täysin kiveen hakattuja vaan ne olisivat muokattavissa yhteiskunnan ja sen tarpeiden muuttuessa.

Data-collection (II/19)

- Jos seurantaa ja tietoa tavoitteisiin liittyen ei pystytä keräämään, niin kuinka mielekästä on ylipäättään asettaa tavoitteita. Esim. Ruotsissa on ollut vaikeuksia tuottaa luotettavia kansallisia tilastoja liikkujista.
- Kohdan kirjaaminen passiivissa on ongelmallista, koska mitään tahoa ei suoraan vastuuteta tiedonkeruuseen.

National contact points (II/15)

- Taustalla on ajatus, että *contact pointit* toteutettaisiin hallitusten yhteistyönä, yhteyspisteiden tarkoituksena olisi jakaa tietoa Bolognan prosessista Euroopan ulkopuolelle.
- Edellisessä kommunikoidussa tämäntyyppistä työtä säilytettiin sihteeristölle, joka ei ole juurikaan kyennyt edistämään asiaa.
- Esimerkiksi *tuningiin* liittyvät asiat ovat rantautuneet EU:n ulkopuolelle Latinalaiseen Amerikkaan.
- ASEM-kokouksessa myöskin on ollut esillä Bolognan prosessi ja siihen liittyvät asiat.
- Kaiken kaikkiaan EU:n ulkopuolisista maista on osoitettu kiinnostusta Bolognan prosessia kohtaan. Tähän kysyntään ja EU:n ulkopuoliseen tiedontarpeeseen pyritään vastaamaan kommunikoiden *contact point* -avauksen avulla.
- OPM on esittänyt ko. kohdan poistamista.

Student-centered learning (II/13)

- Kohta muotoilultaan hieman epäselvä, viitataanko kansallisiin vai kansainvälisiin toimijoihin.. Päätettiin esittää kohdan 13. loppuun seuraavanlaista lisäystä: "*säilyttäen kansainvälisen diversiteetin*".

Muita keskustelussa esiin nousseita asioita

- *Mapping*-luokittelussa eri maiden näkökannat eroavat toisistaan sen suhteen, kuinka merkittävänä Bolognan-prosessi nähdään.
- *Transparency-toolsit* ovat aiheuttaneet pohdintaa, onko niitä tarpeellista käsitellä Bolognan prosessin yhteydessä?
- Kommunikoealuonnos on yleisesti ottaen selventynyt otsikoinnin myötä. Mitä tulee sisältöön, jäsenmaiden kannat ja kommentit ovat olleet hyvin erilaisia. Vaikein ja eniten mielipiteitä jakava kohta on ollut kohta 20, jossa viitataan korkeakoulujen rankingeihin.

- Stocktaking-raporttien koosteen mukaan kaikilla mailla on vielä työstettävää Bolognan prosessin suhteen. Opetusministeriössä on pohdittu, voisiko välitavoitteiden asettaminen edesauttaa asioiden eteenpäin viemistä eri maiden osalta. Muut maat eivät kuitenkaan ole innostuneet välitavoite-ajatuksesta, joten ei näytä todennäköiseltä että näitä tultaisiin asettamaan.

3. Kansallinen Bologna-seurantaseminaari 25.5.2009

Käytiin läpi toukokuun Bologna-seurantaseminaariin valmisteluihin ja ohjelman suunnitteluun liittyviä asioita. Valmistelutyöhön ovat osallistuneet Heikki, Juuso, Birgitta Maija A.-H. ja Outi. (Ks. Bologna-Wikistä muistio, josta käy ilmi seminaarin tarkennettu aihepiiri, työryhmät aiheineen sekä ohjelmarunko.)

Bologna-seurantaseminaarin päivämääräksi on vahvistunut maanantai 25.5.2009. Seminaari tullaan järjestämään Espoossa koulutuskeskus Dipolissa kokopäiväisenä kello 10.00-16.00. Seminaarille varatut tilat mahdollistavat työryhmätyöskentelyn iltapäivällä.

Seminaarin aiheena ovat oppimistulokset/-tavoitteet korkeakoulujen opetustarjonnan lähtökohtana. Tavoitteena on jatkaa edellisen Bologna-seurantaseminaarin keskustelua, pitää esillä Bologna-agendaa ja opiskelijakeskeisyyttä.

Seminaarin kohderyhmänä ovat korkeakoulujen opetussuunnitelmatyössä (curriculum development ja learning outcomes) mukana olevat henkilöt. Maksimiosallistujamäärä on tiloista johtuen 130, osanottajat otetaan mukaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Seminaarin tiedotuksessa pyritään löytämään oikeat tiedottamisfoorumit (esimerkiksi opintoasiain päälliköiden sähköpostilista) ja korostamaan seminaarin sisältöä. Näin toivotaan tavoitettavan oikean kohderyhmän.

Huomioita seminaariin liittyen:

- Aloituspuheenvuorossa voisi tuoda esiin edellisen seminaarin antia ja tuloksia.
- Alustajien ja puheenjohtajien suhteen on muistettava huolehtia ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välisestä tasapainosta.
- Bologna-asiantuntijat ovat erittäin tervetulleita osallistumaan työryhmätyöskentelyn vetäjinä ja kommenttipuheenvuoron pitäjinä!
- Tutkijakouluihin liittyviä teemoja voisi tuoda esiin vetäjien kautta. Kolmas sykli voisi näkyä myös alun plenaari-osuudessa. Työryhmätyöskentelyssä kohtien 3. ja 4. (kansallinen viitekehys ja ECTS) vetäjät voisivat myös pyytää ryhmiinsä puheenvuorot kolmanteen sykliin liittyen.
- Olisi arvokasta, mikäli esitykset saisi nauhoitettua ja nettiin jaettavaksi.

4. Bologna-asiantuntijaryhmän työohjelma vuosille 2009-2011

Maija A.-H. esitteli luonnosta Bologna-asiantuntijaryhmän työohjelmaksi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi, 1.7.2009 - 30.6.2011. (Ks. myös Maijan laatima muistio Bologna-Wikissä).

Toiminnan perusrahoitukseen ei ole luvassa kasvua, vaan rahoitus kaksivuotiskaudelle tulee olemaan noin 47000 euroa. Perusrahoituksen lisäksi tarjolla on kilpailtavaa rahaa. Poikkeavaa edelliseen kauteen verrattuna on se, että jatkossa asiantuntijoiden tulisi sitoutua ryhmän työhön kaksivuotiskaudeksi.

Käytiin keskustelua, olisiko asiantuntijajoukkoa tarpeen laajentaa esimerkiksi lisäämällä opettajien lukumäärää. Pohdittiin lisäksi olisiko rehtorien edustuksesta hyötyä. Ryhmään kaivataan ihmisiä, jotka pystyvät panostamaan työhön ajallisesti, osallistumaan kokouksiin ja promoamaan Bologna-agendaa. Aikarajoitteista johtuen rehtoreiden voisi olla vaikea täyttää asiantuntijaryhmän jäsenenä edellä mainittua ryhmän perustehtävää.

Työohjelman päälinjat 2009-2011

- Bologna-asiantuntijaryhmän tapaamiset 4 kertaa vuodessa
- ECTS/DS tunnuksiin liittyvään työhön osallistutaan samalla panoksella kuin aiemminkin.
- Kansallisia Bologna-seurantaseminaareja järjestettäisiin jatkossakin yksi per vuosi keväisin
- Roundtable-keskusteluja sidosryhmien kanssa ajankohtaisista Bologna-asioista järjestettäisiin edelleenkin yksi per vuosi syksyisin. Jatkossa teemojen suhteen tulee pitää mielessä, etteivät olisi kovin laajoja vaan pyrittäisiin rajaamaan ja tarkentamaan. Kansallisen agendan eteenpäinvieminen pyöreän pöydän keskustelujen kautta olisi tärkeää
- Eurooppalaiseen Bologna-asiantuntijoille suunnattuihin koulutuksiin osallistutaan kuten aiempina vuosina.
- Tiedotusta ja tulosten levittämistä jatketaan sähköisen uutiskirjeen ja pian valmistuvien Bologna-verkkosivujen kautta. Suomenkielisten verkkosivujen valmistuttua käännetään/tuotetaan ne myös englanninkielisenä.
- Asiantuntijaryhmän jäsenet osallistuvat myös suomalaisten korkeakoulujen ja muiden Bologna-prosessin kannalta relevanttien tahojen järjestämiin seminaareihin ja koulutuksiin sekä kotimaassa että ulkomailla.

Ajankohtaisia tai tärkeitä teemoja, jotka sopisivat Bologna-seminaarien aihepiireiksi

- Tutkintorakenteen selvityksestä (toteutus 2010) saattaa nousta esiin teemoja, joista voisi työstää seminaariin vuonna 2011
- Liikkuvuusikkunat ja muut liikkuvuuden tulevaisuuden muodot ja liikkuvuuden edistäminen
- Mikäli tutkintorakenneselvityksen kautta nousisi esiin sosiaalisen ulottuvuuden aihepiiristä jotain, voisi tästäkin työstää aiheen seminaarille
- Kansallinen kv-strategia, sen tavoitteet ja implementointi
- Yhteistutkintoseminaari, rajat ylittävät koulutus.
- Yhteistutkinnot, TNT-suositukset (jotka valmiina 2010)

Bologna Roundtable Discussion, ehdotuksia teemoiksi:

- Tiedottaminen ja keskustelu siitä, mitä Leuvenissa päätettiin
- Toisen asteen koulutuksen ja korkeakoulutuksen muodostama jatkumo
- Kansainvälistyvä/kansainvälinen kampus ja siihen liittyvät tekijät
- * Roundtabelit voisivat olla verkossa/julkisia.

Kilpaillulla rahoitusosuudella järjestettävää toimintaa

Pohjoismaiseen ja eurooppalaiseen yhteistyöhön liittyen on tullut joitakin yhteistyöehdotuksia. Saksasta on tullut pyyntö järjestää yhteinen tapaaminen, johon koko Bologna-asiantuntijaryhmä voisi osallistua. Briteiltä taas on tullut ehdotus muutaman asiantuntijan ja työelämä-delegaation osallistumisesta asiantuntijaryhmän seminaariin Iso-Britanniassa. Pohjoismaista Bologna-yhteistyötä olisi mahdollisuus edistää osallistumalla kokouksiin/lyhyisiin seminaareihin Norjassa ja Islannissa.

Useat muut maat tehneet ovat selvityksiä Bologna-rahoilla ja selvityksen teettäminen sai ryhmäläisiltä kannatusta, yksi mahdollinen aihepiiri voisi liittyä sosiaaliseen ulottuvuuteen maahanmuuttajataustaisten ja muiden heikosti edustettujen ryhmien osallistumiseen suomalaiseen korkeakoulutukseen.

Maijan jakaman paperin pohjalta voidaan jatkaa työohjelman työstämistä eteenpäin keskustelussa nousseet asiat huomioiden. Lisäkommentteja ja ehdotuksia työohjelmaan liittyen voi lähettää Maijalle.

5. Muut asiat

Sähköinen uutiskirje

Deadline ensimmäisen Bologna-uutiskirjeen jutuille oli 31.3.09 Maija Innola kirjoittaa teemasta työllistyvyys (employability) ja lisäksi Sakarilta ja Birgitalta on tulossa uutiskirjeeseen jutut. Uutiskirjeessä tiedotetaan myös toukokuun seminaarista.

Sähköinen uutiskirjeen toinen numero ilmestyy kesäkuun alussa. Juuso ja Henna ovat lupautuneet tuottamaan tekstiä uutiskirjeeseen, tämän lisäksi aiheina mm. Leuvenin ministerikokouksen tulokset ja toukokuun Bologna-seurantaseminaarin anti.

Bologna-verkkosivut

Outi laittaa Bologna-verkkosivuista tarkennuksia sähköpostitse. Mikäli ryhmän jäsenillä on ajatuksia sivuille laitettavasta aineistosta tai esimerkiksi hyvistä verkkosivuista joita sivuille kannattaisi linkittää, voi näitä laittaa Outille tiedoksi. Henna lupasi osallistua opiskelijanäkökulman huomioimiseen ja mukaan ottamiseen verkkosivujen sisällöntuotannossa.

Kv-hallinnon kevätpäivät toukokuussa

Suomen korkeakoulujen kansainvälisten asioiden hallinnon kevätpäivät järjestetään tänä vuonna Oulussa 4.-6.5.2009. Sessiossa "Ajankohtaista Bologna-rintamalta" Heikki ja Juuso kertovat mm. ECTS/DS tunnusten hakuun liittyvistä havainnoistaan ja lisäksi Juuso esittelee Bologna with student eyes -selvitystä.

On toivottu että yhteistutkintoasioita tohtorikoulutuksessa käsiteltäisiin myös kevätpäivillä. Varsinaista omaa sessiota ei tälle aiheelle ole luvassa, mutta ainakin keskustelua on luvassa asian tiimoilta.

Bologna-asiantuntijaryhmän kauden päätös

Toukokuun seminaarin yhteydessä järjestetään ryhmän jäsenille vapaamuotoinen keskustelutilaisuus ja kauden päätös maanantaina 25.5. Asiantuntijaryhmän jäseniä pyydetään varaamaan varsinaisen seminaarin päätyttyä muutaman tunnin verran aikaa tälle yhteiselle päätöstilaisuudelle.

Seuraava kokous

Seuraavaa asiantuntijaryhmän kokouksen ajankohtaa ei päätetä ennen kuin uusi ryhmä on valittu.

6. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.30